

KONSTITUTSIYA-XALQCHIL DAVLAT, BARQAROR TARAQQIYOT VA FAROVON HAYOT ASOSI

Amanova Halima Abdumutal qizi

*Chirchiq Davlat Pedagogika Universiteti Pedagogika fakulteti “Maktab menejmenti”
yoʻnalishi 2-kurs talabasi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada konstitutsiya asosida inson huquq va erkinliklari sohasida mutlaqo yangi bosqichga oʻtganliklari, ijtimoiy hayotda tutgan oʻrni, rivojlanib borayotgan zaminimizda konstitutsiyamizga kirib borayotgan yangiliklar, va farovon hayot kechirishimiz uchun yaratilayotgan oʻzgarishlar haqida tavsfiyalar keltirib oʻtilgan.*

Kalit soʻzlar: *Majburiyat, xalqchil, konstitutsiya, demokratiya, qadr-qimmat, huquq, burch, qonun, jamiyat.*

KIRISH

Mustaqil Oʻzbekiston Konstitutsiyasining qabul qilinishi ayni milliy qadriyatlarimizni, adolatli fuqarolik jamiyati, demokratik huquqiy davlat qurish, bozor munosabatlariga oʻtish yoʻllarini belgilab berdi. Oʻzbekiston Konstitutsiyasi huquqiy tizimimizning tayanch poydevoridir. Uning barcha qonunlarimiz uchun asos sifatida xizmat qilishi barchamizga maʼlum. Shu kunga qadar qabul qilingan qonunlar, qonunosti hujjatlari Konstitutsiyamiz ilgʻor qoidalarining ifodasidir. Konstitutsiyaning muqaddimasida Oʻzbekiston xalqi: inson huquqlariga va davlat suvereniteti gʻoyalariga sodiqligini tantanavor eʼlon qilib, hozirgi va kelajak avlodlar oldidagi yuksak masʼuliyatni anglagan holda tarixiy, milliy qadriyatlarimizga tayanib, shuningdek xalqaro huquq sohasidagi umumeʼtirof etilgan prinsiplar asosida insonparvar demokratik huquqiy davlatni barpo etish maqsadida ushbu Konstitutsiyani qabul qilganligi eʼtirof etilgan.

ADABIYOTLAR TAXLILI VA METODLAR

Tadqiqot jarayonida Taʼlim toʻgʻrisidagi qonun, Sh.Mirziyoyev asarlari, Oʻzbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, Internet manbalaridan foydalaniladi. Maqolani yozish davomida nazariy va yakuniy xulosa chiqarish, mantiqiylik tamoyillari, analiz qilish usullaridan foydalaniladi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Oʻzbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi 6 boʻlim, 27 bob, 155 ta moddadan iborat. Mazkur yangi tahrirdagi Oʻzbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi 2023-yil 30-aprel kuni oʻtkazilgan Oʻzbekiston Respublikasi referendumida umumxalq ovoz berish orqali qabul qilingan. Referendumda qabul qilingan “Oʻzbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi toʻgʻrisida”gi konstitutsiyaviy qonuni 1-maydan kuchga kirdi. Konstitutsiyaning ikkinchi bobi xalq hokimiyatchiligiga doir munosabatlarni tartibga soluvchi normalarni oʻz ichiga oladi. Binobarin, 7-modada “Xalq davlat hokimiyatining

birdan –bir manbaidir”, deyiladi. Ya’ni, davlat hokimiyatining chinakam egasi– O‘zbekiston xalqi. O‘zbekistonda davlat hokimiyati xalq manfaatini ko‘zlab va Konstitutsiyamiz hamda qonunlarimiz vakolat bergan idoralar tomonidangina amalga oshiriladi. O‘zbekiston xalqi nomidan faqat u saylagan Oliy Majlis va Prezidenti ish olib borishi mumkin. Hukumat tashkil etgan qo‘llab-quvvatlash va dasturlar orqali. Konstitutsiya, mamlakatning iqtisodiyotini yanada rivojlantirish va o‘zaro hamkorlikni kuchaytirishga oid asosiy prinsiplarni belgilab beradi. Bundan tashqari, O‘zbekiston Konstitutsiyasi inson huquqlarini himoya qilish, ijtimoiy va iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlash, ekologik muammolar bilan kurashish, mamlakat xususiyatlarini himoya qilish, milliy-ma‘naviy boylik va madaniyatni rivojlantirishga oid prinsiplarni ham jamlab o‘z ichiga olgan. Bu bilan birga, O‘zbekiston Konstitutsiyasi hukumatga, fuqarolarga va boshqa tashkilotlarga pandemiya davrida iqtisodiyotni qo‘shniy darajada buzgan ta‘siridan qutqarish uchun kerak bo‘lgan barcha zaruriy masalalar bo‘yicha ishlarni amalga oshirish, ijro etish va huquqiy himoya ta‘minlash uchun kerakli qo‘llab-quvvatni beradi. Bunda, Konstitutsiya mamlakatning iqtisodiyotini ta‘minlash va uning o‘sishiga oid muhim masalalarni belgilab beradi va ularning hal qilinishiga oid amalga oshiriladigan harakatlarni ko‘rsatadi.

Fuqarolarimizning Konstitutsiyaning 35-moddasida belgilab qo‘yilgan vakolatli davlat organlariga, muassasalariga yoki xalq vakillariga ariza, taklif va shikoyatlar bilan murojaat qilish huquqini ta‘minlash maqsadida murojaatlarni ommaviy uchrashuvlar orqali qabul qilish jarayoni keng miqyosda amalga oshirilmoqda. Bugungi kunda fuqarolarimiz mansabdorlar oldiga emas, balki mansabdor shaxslarning o‘zlari xalqimiz oldiga borib, mahallalarda, ular istiqomat qilayotgan hududlarda vujudga kelgan muammolarni echimini topib, ularni ijobiy hal qilib berishmoqda. “Xalq davlat organlariga emas, davlat organlari xalqqa xizmat qilishi kerak” degan prinsip barcha bo‘g‘indagi rahbarlar faoliyatida asosiy shiorga aylanmoqda. Mamlakatimizda istiqomat qilayotgan barcha fuqarolar bir xil huquq va erkinliklarga ega bo‘lib, jinsi, irqi, millati, tili, dini, ijtimoiy kelib chiqishi, e‘tiqodi, shaxsi va ijtimoiy mavqeidan qat‘i nazar, qonun oldida tengdirlar. Bu qoidaga ko‘ra qonun oldida barcha barobar. Mamlakat qonunlariga yoshidan, mansabidan qat‘i nazar –barcha fuqaro bo‘ysunmog‘i shart. Jamiyatda bunga erishi uchun davlat idoralari, mansabdor shaxslar, jamoat birlashmalari, fuqarolar o‘z ish faoliyatlarida Konstitutsiya va qonunlarga amal qiladilar. O‘zbekiston Respublikasi xalqaro huquqning e‘tirof etilgan umumiy maqomlari ustunligini tan oladi. Birorta qonun ham, me‘yoriy huquqiy hujjat ham Konstitutsiya va qonunlarga zid bo‘lmasligi kerak. “Xalq davlat hokimiyatining birdan-bir manbaidir” degan konstitutsiyaviy norma asosida mamlakatimizda xalq davlat organlariga emas, davlat organlari xalqqa xizmat qiladigan, Konstitutsiya va qonun ustun bo‘lgan samarali va barqaror tizim shakllanmoqda. Asosiy qonunimizda ham buyuk ne‘matlar orasida eng ulug‘i — “Inson uchun” degan g‘oya ilgari surilib, uni ulug‘lash, uning erkin kamol topishi uchun zarur

shart-sharoitlar yaratish o'z aksini topgan. Binobarin, inson manfaatlarini ustuvor bo'lgan yurtdagina yuksalish bo'ladi, bunday davlat fuqarosi har tomonlama barkamol bo'lib, vatan uchun, xalq uchun jonini fido qilishga tayyor bo'ladi. Eng muhimi, inson huquqlari ta'minlangan jamiyatda raqobat muhiti paydo bo'ladi, ijobiy o'zgarishlar va yangilanishlar sur'atlari jaddalashadi.

Ma'lumki xuquqiy davlatning asosiy vazifasi jamiyat manfaatlarini ximoya qilgan holda ish yuritish, inson haq-xuquqlarini ximoya qilish va farovon hayot tarzi uchun yetarli darajada shart-sharoitlar yaratib berishdan iboratdir. Har bir mamlakat erkin va farovon jamiyat qurishga intilar ekan, bu yo'ldagi ulug'vor maqsad va vazifalarini, avvalo, o'z Konstitutsiyasida mustahkamlaydi. Zotan, unda mamlakatimizning o'z oldiga qo'ygan ulkan maqsad va vazifalari, xalqaro miqyosda qabul qilingan inson huquqlari va huquq ustuvorligi hamda demokratiya tamoyillari o'z ifodasini topgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Konstitutsiyaning hayotimizdagi o'rni va ahamiyati nihoyatda kattadir. Rivojlangan demokratik davlatlarda hech bir fuqaro, hech bir shaxs o'z ijtimoiy shaxsiy hayotini, o'z qonuniy manfaatlarini himoya qilishni Konstitutsiyasiz tasavvur eta olmaydi. Barchamiz kundalik hayotimizda Konstitutsiya belgilab bergan normalarga tez-tez murojaat qilib turamiz. Chunki, aynan Qomusimizdagina insonning haq-huquqlarini himoya qilish ishonchli ravishda kafolatlangan. Shuning uchun Konstitutsiya qoidalarini puxta o'rganish, uni bilish va hurmat qilish zarur. Yangi O'zbekistonda erkin va mustaqil fikrlaydigan, uning ijtimoiy-siyosiy hayotida faol ishtirok etadigan, o'z so'zini aytishga qodir yoshlarimiz uchun ham bu Qomus kundalik hayotlarida asosiy dasturulamal bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – T.: O'zbekiston, 2020.
2. Davlat tili haqida (yangi tahriri). O'zbekiston Respublikasining Qonuni.– T.: O'zbekiston, 1997.
3. Ta'lim to'g'risida. O'zbekiston Respublikasining Qonuni. – T.: O'zbekiston,
4. Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: O'zbekiston, 2016.
5. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi.–T.:O'zbekiston, 2017.
6. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz. – T.:O'zbekiston, 2017.
7. Uchinchi renessans: ilm-fan va ta'lim taraqqiyoti istiqbollari” ilmiy maqolasi.ISSN 2181-1784

8. Qayumova, Y., & Urmonova, D. (2023). EXCLAVAS OF UZBEKISTAN - COMPARATIVE ANALYSIS OF THE ICHTIOFAUNALS OF SHAHIMARDAN AND SOKH. Scientific Journal of the Fergana State University, 29(4). Retrieved from <https://journal.fdu.uz/index.php/sjfsu/article/view/30>

9. Qayumova , Y., & Komilova , X. (2023). ON THE COMPARATIVE ANALYSIS OF THE MORPHOMETRIC CHARACTERISTICS OF THE TURKISH SAND FISH GOBIO LEPIDOLAEMUS (K.KESSLER1872). Scientific Journal of the Fergana State University, (3), 156. Retrieved from <https://journal.fdu.uz/index.php/sjfsu/article/view/2622>

10. Каюмова, Ёркиной Кабиловна, et al. "ВОПРОСЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРЕПОДАВАНИИ ВАЛЕОЛОГИИ." Вестник науки и образования 9-2 (112) (2021): 16-20.

11. Каюмова, Ёркиной Кобиловна, and Дилдора Икромжоновна Комилова. "Биология гусеницы гранатовой плодовой (Euzophera Bigella Zeller)." Проблемы современной науки и образования 10 (143) (2019): 12-14.

15. Каюмова, Ё. К., Д. Э. Урмонова, and А. М. Мирзалиев. "БИОЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ГРАНАТОВОЙ ПЛОДОВОЙ (EUZOPHERA BIGELLA ZELLER, 1848) В ФЕРГАНСКОЙ ДОЛИНЕ." The Way of Science (2014): 8.